

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.
Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{1}{2}$ strani 25 K, za $\frac{1}{3}$ strani 18 K, za $\frac{1}{4}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Volitve v vipavskem in idrijskem okraju.

Dne 3. aprila t. l. bodo kmeti volilci sodnih okrajev Vipava in Idrija zopet stopili na volišče, da volijo naslednika rajnemu poslancu Lavrenčiču.

Odločiti se jim bo, ali volijo pristaša sedaj vladajoče stranke gostilničarja Perhavca ali volijo kandidata opozicije. Že kratka doba par let, kar vladajo klerikalci v deželi, je pokazala, da vlado le zlorabljajo, za kmeta pa niso nič storili. Vipavski in idrijski kmet! Povprašaj se in oglej se po okolici, ali opaziš kak dober sled klerikalne vlade?

Že danes je jasno, da smo imeli prav, ko smo prorokovali, da zapeljejo klerikalci deželo na rob propada. Dolgove delajo, da je groza, denar, težko utirjan mečejo pri oknu ven.

Treba je odločne napredne opozicije proti klerikalizmu. Zato se udeležimo volitev. Naš kandidat je gospod

Jan Gruden

kmet in posestnik na Jeličnem vrhu pri Idriji,

za kojega so se izjavili vipavski in idrijski naprednjaki. Vipavski in idrijski okraj sta sicer le vsled nespametnega volilnega reda skupaj zveržena, a oba okraja poznata g. Grudna dobro, oba ga spoštujeta kot delavnega moža in gospodarja, oba pojmeta složno za Grudna na volišče.

Somišljeniki, krepko agitujte za naprednega kmet-skega kandidata Jana Grudna.

Politične vesti.

Vojna ali mir? V Belgradu so dosegle vojne priprave vrhunec. Oborožujejo se s posebno naglico vstaške čete. Strelivo, topovi in puške dohajajo čez Turčijo in Bolgarijo. Črnogorci so že oboroženi in

pripravljene udariti. Srbija ne mara direktnega pogajanja z Avstrijo, odločitev prepušča velesilam. Srbija je neki pripravljena se poravnati z Avstrijo, ako se Solun proglasi za svobodno luko za ves Balkan in se napravi zanje primerna prometna zveza s to lukom.

Iz Dunaja javljajo, da je mir skoro gotov. Prestolonaslednik Jurij je moral oditi iz Srbije v inozemstvo.

Shod v Cerknici. Po logaškem izvrstno uspelim shodu so naprednjaki zopet priredili shod v Cerknici, kjer je dr. Lampe v zvezi z Lavričem namotovilil toliko laži najnižje vrste o županu Šerkotu in naprednjakih, da je bilo treba odgovora. Klerikalci so dobili odgovor, da ga bodo vse življenje pomnili. Govori dr. Tavčarja in dr. Šviglja so elektrizovali občinstvo. Dokazalo se je, da je bil za Žagarjev avtomobil dr. Lampe, proti pa — dr. Tavčar. Lampe torej stoji pred svetom kot lažnik. Glede akcije radi krme se je jasno dokazalo, da so klerikalci krivi vseh homatij in kolobocij, ker so izsilili, da izpeljuje akcijo le „Gospodarska zveza“, ki pa je ni mogla in znala izvršiti. Prebrale so se sledeče izjave župnika Rajčevića:

I. izjava:

Dne 14. marca sem raz prižnice govoril o nekem mladem doktorju, ki je na Dunaju popival, ravno dovršil svoje skušnje, sedaj pa po shodih preklinja duhovne, škofe, papeža in cerkev. Mislil sem s tem dr. Alfreda Šerkota. Obžalujem s tem javno svojo neopravičeno žalitev in jo preklicujem in prosim odpušcanja.

Grahovo, dne 20. sušca 1909.

Fran Rajčević, župnik grahovski.

II. izjava:

„Podpisani Frančišek Rajčević sem na javnem shodu v Cerknici dne 14. marca 1909 govoril, da je župan g. Franc Šerko iz Cerknice kriv, da se je krma

iz pomožne akcije v naši občini krivično razdelila, oziroma razdeljevala, tako da so krmo dobili razni posestniki, ki niso potrebni, med tem ko na revnejše in potrebnejše ni nič prišlo. Izjavljam s tem, da za to dolžitev gosp. župana Šerkota nimam nikakega povoda, da sem se s svojim govorom le prenaglil, ter svoj nastop s tem obžalujem in svojo trditev preklicujem.

Grahovo, dne 20 sušca 1909.

Franc Rajčevič, župnik grahovski.“

Kar so klerikalci iskali, so skupili. Najbolj se je blamiral kaplan, neki Podbevšek, katerega so tako v stisko spravili govorniki in zborovalci, da se bo premislil še kdaj javno opravljati. Le naprej s shodi!

Dopisi.

✓ **Iz Nove vasi pri Žireh.** Kaplan P. Perko se stresa na prižnici in se zagovarja v „Domoljubu“ proti Notranjčevemu dopisniku. Ker ne ve ničesar nasprotnega navesti, še manj dokazati, zato laže, zavija in kliče, fej! Kar je njemu neljubega, je vse gorostasna laž. Od nas zahteva, da bi se podpisovali, zakaj pa se ne Domoljubov dopisnik? Kakor boste delali, tako Vas bomo sodili, nikar ne mislite, da bi brcanje mirno prenesli. Imate preveč masla na glavi, delate v občini zgago in prepir, dobrega pa nič. Otroke pretepate v

šoli, in tako vzbujate v nežnih, mladih srcih srd do sebe in do svojih naukov. Ako slučajno ni otrok od klerikalnih starišev, ga mučite na vse načine v šoli, in potem se še bahate, da ste izobraženi, ko vendar vsa dela pričajo o izprijenosti srca. Delate protipostavno, mi bi vas že dostikrat lahko postavili pred sodišče, pa smo prizanesli. Znaprej Vam ne bomo več, ker živite od nas, pa prežite kakor zvit detektiv na vsakogar in ga ovadite, ako le mogoče. Ravno sedaj kroži po vaseh pismo, povzeto iz resničnih dogodkov iz Vašega življenja; spisala ga je iz osvete neka znanka. Pravi, da ima še dokaj zanimivega gradiva na razpolago iz Vašega življenja, s kojimi Vam bo pokadila, ako treba.

Iz Planine pri Vipavi. Dragi gospod urednik! Že dolgo časa niste prejeli nobenega dopisa iz naše hribate občine in vendar se dogajajo tukaj imenitne stvari. V kratkem bo tukaj birma, imeli bomo čast videti prečastitega knezoškofa. Predno se pa to zgodi moramo sneti društveno tablo, tako nam je namreč zapovedal naš gospod župnik. Tudi liberalno časopisje mu ne da miru, rotil je može, žene in dekleta pred brezverskim časopisjem in naj se za božjo voljo izbrišejo in odstopijo od društva. Pa zavedna Planinska dekleta in možje so se malo zmenili za njegove grožnje, ker ni nobeden še odstopil od društva, ampak se še novi

Listek.

Nekaj cerkvene zgodovine.

(Dalje.)

Na grmado k sežiganju so vodili „krivoverce“ v slovesnih procesijah posebno ob nedeljah in praznikih. Spredaj so šli dominikanci z zastavo inkvizicije, za temi so prišli k pokori obsojeni skesanci, potem za velikim križem v smrt obsojeni, noseč obleko, ki je bila s hudiči in plameni poslikana, na glavi pa so imeli „corocho“, istotako poslikano visoko kapo; za temi so nosili podobe uteklih obtožencev in ostanke ranjkih v črnih, s hudiči poslikanih rakvah. Duhovniki, menihi, ljudstvo, kralj in njegov dvor so sledili, ker je to veljalo kot dobro delo, sprevedu v cerkev, kjer so obsojenci z ugasnjeno svečo morali pred božjim razpelom stati in poslušati versko pridigo. Nato jih je inkvizicija izročila posvetni oblasti, katera jih je sprva še nazaj v ječo in šele čez nekaj ur — da so se podaljšale njih muke — na morišče tirala, kjer so jih ali žive pekli ali sežgali, ako je krivoverec prej preklical, tedaj so ga zadavili in potem sežgali.

V celem je bilo na Španskem 200.000 ljudi obsojenih, da so morali nositi zgoraj omenjeno obleko za določen čas ali za celo življenje. Ta kazen, ki je bila tudi za vse potomce dotičnika sramotilna, ostala je v tem, da je moral kaznjeneec nositi velik Andrejev križ iz rumenega sukna na prsih, gologlav ter bosonog okoli

hoditi. Vsakdo ga je zaničeval in se ga ogibal. Bil je izključen iz vsake državne in meščanske službe ali pravice, in to se je tudi na njegove naslednike preneslo.

Šele l. 1772. so odpravili inkvizicijo na Francoskem, dalje se je obdržala na Španskem, kjer je posebno proti židom in Mavrom besnela. Leta 1481. je bil imenovan generalnim inkvizitorjem dominikanski priyor Tomaž de Torkvemada; ta si je izvolil za pomočnika avguštinskega meniha Petra Arbues, kateri je leta 1484. postal veliki inkvizitor Aragonije. Ta je svojega varuha, kar se tiče grozovitosti še prekosil in njegovi lastni sorodniki so ga zato l. 1485. pred oltarjem z bodalom usmrtili. Cerkev ga je napravila mučenikom in papež Aleksander VII. ga je leta 1661. blaženim spoznal, papež Pij IX. pa l. 1867. svetnikom proglasil. Torkvemada in Arbues sta od l. 1481.—1488. na Španskem 8800 ljudi živih, 6500 v podobi sežgala, 20.000 pa ali na premoženju kaznovala ali pa s cerkveno pokoro obtežila. Od l. 1481. do 1808. je sveta inkvizicija skupaj kolikor se da dognati 34.658 ljudi javno ali tajno umorila, 288.214 pa v dosmrtno ječo ali na galere (ječe v ladji) obsodila. Skozi stoletja je sikal gad inkvizicije svoj strup v trpeče človeštvo, dokler ni l. 1808. Napoleon to sramotno uvedbo odpravil, vendar jo je burbonec Ferdinand VII. po svoji vrnitvi vnovič vpeljal, a končno je isto vendar le leta 1834. nevolja naroda „za večne čase“ odpravila. Premoženje se je konfiskovalo in je služilo v pokritje javnega dolga.

Iz Španije je prišla inkvizicija tudi v njene po-

člani in članice oglašajo. Ravnotako niste dosegli uspeha s svojimi premodrimi pridigami, kakor ste ga dosegli 14. t. m. pri izpraševanju, ko ste napadli narodno društvo. Pri pridigi vas sicer noboden ne zavrne, kakor smo vas tamkaj takoj zavrnil, ker leca je nedotakljiva in se ne sme odgovoriti najhujši laži. Gospod župnik pritožujete se, da med pridigo ljudstvo zunaj ostaja. Povemo vam, da še več politike, še več zabavljanja, še več napadanja na posamezne osebe in društvo, pa boste lahko imeli tudi več prostora v cerkvi. Ne slišite li nezadovoljnega mrmranja, ko rohnite proti plesu. Tamkaj v vaši bližini tik cerkve, kjer se je plesalo vsako nedeljo in praznik in tudi več, ali za te nimate svarila saj ste večkrat skupaj, ker so to vaši zvesti pristaši. In po večini same Marijine hčere, kajti naša dekleta ne zahajajo tja. Vprašamo vas, saj je minil predpust, kje in kdaj smo pa mi plesali. Naš praktični gospod župan se je izjavil, da dokler je on župan, ne bo plesa na Planini, ker pa zahaja na omenjeni ples tudi njegova hčerka je menda na to še ponosen in kaj rad prelomi dano besedo. Vse vaše puščice, namenjene proti društvu, ne zadenejo društvo. Ojstri vrh se čimdalje lepše razvija in stoji trdno kakor stoji trdno skalnati vrh, katerega ime nosi. Zastonj ves vaš trud, zastonj rohnenje z lece, zastonj nastop župnikov pri izpraševanju. Kar niste mogli doseči s silo poizkušali

ste s prošnjo, češ naj bi se društvo odstranilo, kaj bodo rekli škof, ki bodo videli tablo. Mi vam pa povemo, da tablo smo prav zato napravili, da se vidi, ker je pa dosti visoko, se ji tudi škof lahko ognejo ter jim ne bo branila uhoda v cerkev. Tudi mene ste napadli pri izpraševanju, da me ne vidite nikdar v cerkvi, kako, da me drugi vidijo in to je tudi čudno gospod župnik, da ste me takoj spoznali in me z „doktarjem“ pitali, ker se ne spominjam, da bi se kje drugje videla razen v cerkvi. „Doktar“ res ni vsegaveden a toliko že, da bo še marsikateremu posvetil. Planinskim klerikalcem, tedaj na svidenje.

Anton Kobal v imenu društva.

Domače vesti.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: g. Štefan Triškic, Celje po br. Avg. Kraigher-ju 2 K, br. Avsec Anton nabral pri br. Baragi 2 K, br. Macner Baltazar nabral v veseli družbi na „zelenem hribu“ pri Ljubljani 5 K 42 v, in na duraku v hotelu „Ribnik“ nabral 80 v. Cenjenim nabiralcem in darovalcem iskrena hvala in sokolski na zdar!

Tujci so jeli že pridno posečati postojnsko jamo. Vsak dan jih dopeljejo precejšno število jutranji brzovlaki.

krajine. — Na Nizozemskem padlo je za časa Karola V. 50.000 žrtev; l. 1557. se je uvedla na Portugalskem in v Izhodnji Indiji, kjer se je l. 1542. proti protestantom hudo poostrila.

Tudi tukaj jo je Napoleon I. l. 1808. odpravil, a papež Pij VII. jo je l. 1814. iznova upeljal, in šele l. 1859. je zgubila zadnjo svojo moč. Vendar obstoji pod imenom rimske bratovščine kardinalov (congregatio sancti officii) še dandanes.

V Nemčiji se je narod proti inkviziciji mogočno uprl, vendar je našel v osebi cesarja Friderika II. svojega zaščitnika. Dasi je inkvizicija iz rimskonemškega cesarstva z nastopom reformacije oficijalno izginila, vendar se je pod drugo obliko t. j. preganjanje čarovnic še obdržala do 16. stoletja in postala sredstvo tudi v rokah protestantovskih mogočnejšev, s katerimi so vsako politično in socijalno gibanje preprečili in premoženje ljudstva plenili.

Že iz tega površnega orisa se lahko jasno razvidi, s kako krutostjo so vladali med ljudstvom duhovniki v dobi, ko so imeli v rokah polno moč. Da je bilo v tisti dobi kaj takega mogoče se ni čuditi, ker je bila ljudska omika na jako nizki stopinji. Ljudje so bili v splošnem proti današnjem zelo omejeni in nevedni. Verovali so v vsakojake vraže in neumnosti in to ne le prosti ljudje, ampak tudi takratni omikanci in duhovniki. Tako so tudi cerkveni zbori prišli do takih zaključkov in so trdili take nesmiselnosti za svete resnice, da bi se jim danes vsak boljši učenec ljudske

šole smejal in se tudi cerkev sama tega sramuje. Cerkveni zgodovinarji pačijo resnico kakor se jim poljubi, seveda vsa zavijanja nič ne pomagajo, dejstva so dejstva, ki se izbrisati ne dajo. Potrebno je, da se tudi mi nekoliko seznanimo s to dobo, zato bomo v prihodnje pregledali še srednjeveško čarovništvo, kupčije z odpustki, dalje razna dela svetih očetov, papežev, jezuitov itd.

II.

Kupčija in barantija v tempelju Kristusovem.

Veselo papež pač živi,
On od odpustkov se redi.
Stara pesem.

V dobi srednjega veka je bilo ljudstvo brez samostojnosti. Cerkevna moč in veljava je bila takrat na vrhuncu slave. Tudi današnjim klerikalcem je srednji vek nekak vzor najvišje popolnosti ureditve ljudske družbe, četudi tega vselej ne priznajo radi; takrat ko so imeli duhovniki največjo moč in vpliv, takrat je bilo po njih mnenju kraljestvo božje na zemlji najbolj uresničeno. Kako pa znajo duhovniki izkoriščati svojo moč, koder jo dobijo, bomo malo pregledali in potem sodili. Ko je bila cerkev priznana kot najvišja avtoriteta, je začela bogateti in vedela je z vso svojo špekulativno pretkanostjo odpirati vedno novih virov dohodkov in zakladov. Cerkveni davek je obdačil vse mogočne in nemogočne, nastali so mili darovi za svetega očeta, vpeljali so kupčijo z ostanki svetnikov, svetinjami, podobami in duhovniškimi službami. Kupčevali so ne-

Stavbena sezona se je pričela že v Postojni. Betonska dela pri meščanski šoli se že izvršujejo. Letošnje leto se tudi mlekarna zgradi. Drugih stavb dosedaj še ni naznanjenih.

Razstava kranjskih vin v Pragi namerava majnika meseca t. l. prirediti kmetijska podružnica novomeška. Kdor ima kako prav fino kapljico lastnega pridelka in se želi razstave vdeležiti, izve bližje pogoje pri c. kr. vinarskem nadzorniku B. Skalicky-ju, kjer se je treba takoj zglasiti.

Družba sv. Cirila in Metoda javlja ponovno slovenskim trgovcem ter narodnemu občinstvu, da ima v zalogi lepe velikonočne razglednice v kaj veliki izberi. Slovenci sezite po njih in podpirajte našo prekoristno šolsko družbo!

Strešno opeko, katera drži na strehi podledico, to je, da sneg ne primrzne in da se voda ob južnem vremenu odteka ter ne moči strešnega lesa izdeluje, kakor se nam poroča že dve leti parna opekarna Josipa Lavrenčiča v Postojni. Ta opekarna ima tudi to opeko v zalogi.

Udom „Slovenske Matice“ v vednost, da je „Zemljevid slov. zemlje“ v pisavi skoro izdelan in izide najbrže letos. Glasom § 3., al. 2. Matičnih društvenih pravil se plačuje letnina v prvi polovici vsacega leta.

„Češka šolska matica“ proda vsako leto do 2 milijona velikonočnih razglednic. Te razglednice so

priproste, a vendar jih rodoljubi na Češkem cenijo nad vse druge. Tam se ne vpraša, kakšne so razglednice, temveč komu koristijo. Pa pri nas?! „So li lepe? po čem so?“ nikoli pa ni prvo vprašanje: komu so na korist?

Iz reške doline. Sleparki iz Španskega pošiljajo tudi sem svoja pisma, hoteč koga premotiti in mu izvabiti denar. V takih pismih pravi pisec, da je bil svoječasnno v tem kraju in skrtil tu velikansko vsoto denarja, ponj pa ne more. Kdor mu plača vožnjo, bo dobil tretjino onega denarja. Seveda je vse to laž, in ima namen preslepiti, kakega lahkoverneža, da bi se vjel na limance. Pozor torej oni, ki imate denar!

Nekdo.

Vojska in naši denarni zavodi.

(Nekaj pojasnila vlagateljem in drugim.)

Pravijo, da bo vojska; raditega je ljudstvo zbegano, ker ne ve, pri čem da je, ali naj verujejo onim, ki prorokujejo vojsko ali pa onim, ki prorokujejo mir.

To zbeganost ljudstva hočejo izrabiti brezvestni špekulantje, ki prežijo samo na denar ljudstva.

Ljudstvo, vsaj pametna in varčujoča večina ljudstva, ima svoj denar varno naložen v denarnih zavodih bodisi v hranilnicah, bodisi v posojilnicah in drugih takih zavodih.

To brezvestne špekulante zelo jezi, ker je naložen denar varen pred njimi.

izrečeno brezvestno z odpustki. Od sredine 13. stoletja so morali plačevati celo škofje, katere je blagoslovil papež, letnino, katero so vedno poviševali. Umevno je, da so škofje ta denar zopet od vernikov izterjevali. Naravnost od teh so dobivali namreč mile darove za svetega očeta. Leta 1877. torej pred kratkim je prejel papež Pij IX. 16 $\frac{1}{2}$ milijonov miloščine. Določba, da mora vsaka cerkev imeti svojo relikvijo, t. j. košček kakega svetnika, je povzročila kupčijo in barantijo z ostanki svetnikov. Cerkva in cerkvic je bilo brez števila, a kako dobiti za vse relikvij? No, kakor se še dandanes zgodi, da se starine ponarejajo, napravili so si jih. Tako se je zgodilo, da so n. pr. v mestu Valencija na Španskem kočnik mamuta, to je neke prazgodovinske živali kot relikvijo sv. Krištofa častili in še leta 1784. so nosili koščico lobanje od živali v procesijah okoli. Menihu Ajselinu se je posrečilo najti peruti angelja Gabrijela in vsakdo je lahko iste v Virtembergu na Nemškem, seveda za drag denar, poljubil, ako se je hotel kuge in drugih nezgod obvarovati. V Ženovi na Laškem kazali so smaragdnno skledo, katero je modri Salamon kraljici iz Sabe podaril. Sveta Helena je bila blažena najditeljica Kristusovega križa in Jožefovega in Marijinega doma. Hišica je bila že 300 let stara in ko so leta 1291. Saraceni Nazaret v svojo oblast dobili, je bila tista še v tako dobrem stanu, da so jo mogli, meninič, tebinič, angelji dvigniti ter v Loreto na Laškem prenesti, kjer še

sedaj stoji, samo, da se je spremenila v krasno bogato cerkev. Ta cerkev ima tudi to posebnost, da je tam shranjen lonec, iz katerega je Izveličar nekdanj kašo jedel. Tudi solza, katero je Kristus na grobu Lazarjevem jokal, shranila se je potomcem kot relikvija. Bizantinski cesar Mihajl jo je poslal na Francosko, kjer so jo v samostanu Vendome hranili. Kdo jo je pa l. 30. zajel in čez 1000 let hranil, tega ne ve nikdo povedati. V Kani Galilejski je bilo samo šest kamnitih vrčev. A ti so se tekom časa podvojili, kajti isti se kažejo vernikom tako v Kolinu kakor v Magdeburgu na Nemškem. V benediktinski opatiji v Rajhenovu pri Konštancu na Švicarskem shranjujejo celo steklenico Jezusove krvi. Pri tej priliki tudi ne smemo pozabiti potnega prta sv. Veronike, katerega so Kristusu izročili, ko so ga na morišče tirali. V tem prtju odtisnila se je, kakor znano, podoba njegovega obraza. Da, da! S tem prtjom godili so se tudi čudeži, kakor z rimskimi vrči iz Kane. On se ni samo podvojil, marveč popetoril in teh resničnih pet potnih prtov nahaja se v Jeruzalemu, Turinu, Milanu, Besansonu, in nekje na Španskem. Tudi plašč Kristusov je imel, kakor vinski vrči in potni prt, čudežno moč lastne pomnožitve, tako, da se najde teh plaščev sedaj cele množice, posebno pa v Trijerju, Argentilju, St. Jagu, Rimu, Triavlu, v Moskvi in še Bog zna kje povsodi.

Zato je pa tudi največja skrb, kako bi našli sredstvo, s katerim bi ljudstvo preslepili, da bi se dalo zapeljati ter bi svoj denar vzelo iz varnih naložb v denarnih zavodih.

„Ko bo denar enkrat zunaj, bo tudi kmalo v naših rokah“ — računajo špekulanti.

Takim špekulantom ni nobeno sredstvo pregrdo; oni gredo za svojim brezvestnim ciljem, ljudstvo oškodovati.

Zdaj uporabljajo ali vsaj hočejo vporabiti v svoje grde namene tudi vojsko, v kateri se še ne ve, ali bo ali je ne bo.

Raznesli so posebno v severnem delu naše države preneumno vest, da bo država posegla po denarju hranilnic. Lotili so se hranilnic, ker so mislili, da bo o teh ljudstvo najprej verjelo, ki je čulo, da je v hranilnicah tudi naložen cerkven denar, depozitni denar itd., katerega bi se država mogla najprej lotiti.

Kakor smo rekli, je ta vest preneumna, kar bodo demo takoj dokazali.

Da je ta vest preneumna, vedo tudi špekulanti, za to so se omejili ž njo na hranilnice.

Zato se pa tudi niso upali lotiti s svojo vestjo posojilnic, ker predobro vedo, da do denarja v posojilnicah vlada sploh ne more nikdar dobiti kake pravice.

Vendar pa nobena stvar ni tako neumna, da bi se ne našel kdo še bolj neumen, ki jo verjame.

Našli so se res ljudje, ki so brezvestnim špekulantom šli na lim; verjeli so njihovo zvijačno vest in so šli v hranilnico po svoj denar — v svojo škodo — kar davno že obžalujejo.

Vlada špekulantom sicer ne gleda preveč na prste, to brezvestno početje pa ji je bilo le preveč in zato je finančni minister Bilinski v državnem zboru jako odločno nastopil proti takim vestem ter svečano izjavil, da se vlada ne bo nikdar dotaknila denarja, ki ga ima ljudstvo naloženega v denarnih zavodih — ker je ta denar nedotakljiva last vlagateljev.

Vendar so za vojsko državne blagajne dobro preskrbljene.

Državna „Avstro-Ogrska banka“ je tudi v dobrem položaju, ker samo njen zaklad zlata znaša 1250 milijonov, t. j. Entisočdvestopetdeset milijonov kron.

Vir dohodkov, ki državi ne usahnejo, so davki, na katere bi vojska pač vplivala.

Država zna v sili iskati tudi (takozvana neproduktivna) izposojila v tej ali oni obliki — v najhujšem slučaju prisilno izposojilo.

Izključeno je torej popolnoma tudi za slučaj največje sile, da bi država samo le mislila na hranilne vloge v denarnih zavodih.

Sicer pa država niti ne more do hranilnih vlog v denarnih zavodih.

Hranilna vloga izplača se samo onemu, ki pri nese hranilno knjižico.

Ako bi država res hotela imeti v denarnih zavodih naložene hranilne vloge, bi najprej morala od vlagateljev dobiti hranilne knjižice ter s temi hranilnimi knjižicami priti po denar, ker drugače ga ne dobi nihče in ga ne sme dobiti.

Dokler ima vlagatelj svojo hranilno knjižico, je njegova hranilna vloga na varnem in le njegova last, katero mora od denarnega zavoda dobiti, ko denar rabi in pride ponj s hranilno knjižico.

Opozoriti pa moramo na nekaj drugega.

Ako bi res prišlo do vojske, bodo tatvine na dnevnem redu.

Priklatili se bodo lahko tatovi, ki bodo kradli porabni denar.

Ako bi ljudstvo pričelo dvigati svoje hranilne vloge, bodo veseli tatovi, kateri bodo gotovo vohunili, kdo je tako nespameten, da je denar dvignil in ga ima doma.

V slučaju vojske denar doma ni varen — varen je edino le v denarnih zavodih v naših slovenskih posojilnicah in hranilnicah.

Kdor ima denar doma, naj ga takoj nese v bližnjo posojilnico ali hranilnico.

Ako tatovi ne bodo dobili denarja, bodo skušali dobiti hranilne knjižice, raditega se naj hranilne knjižice dobro shranijo.

Paziti je posebno na tiste, ki raznašajo vesti, da se naj denar zaradi vojske iz denarnih zavodov dvigne; nekateri bodo med temi, ki storijo to iz neumnosti, ker so obsedeli na limanicah brezvestnih špekulantov, nekateri spet trosijo take vesti, ker so od špekulantov, prežečih na ljudski denar, za to plačani, — a mnogo bo takih, ki ljudi nagovarjajo, naj denar iz denarnih zavodov vzamejo, ker sami prežijo na tisti denar in ga tudi kmalo pokradejo.

Lahko bi se tudi opozorilo na zgubo, katero si napravijo tisti, ki bi se res dali preslepiti in bi radi vojske denar dvignili iz denarnih zavodov, ker jim denar doma ne nese obresti.

Ako pa pride res do vojske, denar ni nikjer tako na varnem, kot ravno v posojilnicah in hranilnicah; v slučaju vojske denar doma imeti je celo nevarno — sploh pa tudi v mirnih časih noben človek, ki zna gospodariti in varčevati, nima denarja doma, temveč ga ima zmirom naloženega v denarnih zavodih, da mu nese obresti itd.

Ako bi se res vnela vojska, svetujemo onim, ki imajo svoj denar v denarnih zavodih, pa so v kakem strahu, da bi se jim n. pr. hranilna knjižica vkradla, da se podajo s svojo hranilno knjižico v dotični denarni zavod ter pustijo svojo vlogo vinkulirati t. j. da denarnemu zavodu naročijo, da hranilne vloge ne sme nikomur drugemu izplačati, kakor njim samim ali pa tistemu, ki se izkaže z njihovim pismenim pooblastilom itd.; tako vinkulacijo vpiše denarni zavod v svoje knjige, kakor tudi v hranilno knjižico; ako bi prišel potem s tako knjižico kdo drugi, ki ni upravičen — po denar, ga ne dobi, pač pa se ga lahko izroči policiji.

Zdelo se nam je potrebno, priobčiti predstoječa pojasnila v pomirjenje in poduk onim, ki imajo hranilne vloge v denarnih zavodih, pa vsled preteče vojske čujejo vesti brezvestnih špekulantov ali drugih takih elementov, ki prežijo na denar in torej ljudstvo zapeljujejo z raznimi vestmi, da bi denar dvignili iz varnega zavetja v denarnih zavodih — ta pojasnila pa veljajo tudi v poduk onim, ki imajo denar mrtvoležec doma in ne obrestonosno in varno v denarnem zavodu.

Poslano.*)

Zadnjič se je hvalil neki Planinski kolarček pri svojem gospodarju, seveda zvestem pristašu župnikovem, da mi jih je par povedal, ko sem mu pripovedoval, kako sem pri izpraševanju odgovarjal župniku. Res, da si me poklical drugi dan po tem dogodku, ko si bil na dnini pri g. Štancarju ter me vprašal, kako sem včeraj župniku ugovarjal. Jaz bi ti bil lahko takoj odgovoril, da te ta stvar ne briga, pa sem ti vseeno vljudno po-

*) Za vsebino je uredništvo odgovorno le, kolikor določa zakon.

jasnil, kako in kaj, na kar nisi drugega odgovoril kakor to, da sem mu dobro dal, dasi te nisem potem čisto nič vprašal. Kaj si pa zvečer, grdi obrekovalec, klepetal pri že omenjenemu klerikalnemu gospodarju. Radoveden sem, kakšne si mi povedal, da sem takoj odšel. Dokler sem bil jaz pri tebi, te nisem slišal in niti videl, da bi bil sploh usta odprl v kak odgovor. Morda si jih povedal, ko sem jaz odšel, da te nisem slišal, ker imaš pred menoj tako malo poguma, saj vem, da obrekovati to znate. Svetujem ti pa, da mene čisto pri miru pustiš Pavliček. Drugače ti pa jaz utegnem par gorkih povedati in sicer takih, da ti bodo precej časa zvonile po ušesih. Ko si dotični večer sedel pri večerji si izmislil to nesramno laž o meni menda za to, da si ustregel s tem župnikovemu vnetemu pristašu in si ga mislil na ta način en literček več posrkati. Glede strank pa si bil tudi ti drugačnih misli dokler nisi dobil za ženo hudo klerikalko in moraš sedaj tako plesati, kakor ti ona gode. Nad vse ugledno in krščansko je bilo pa tvoje postopanje in posebno še tvoje žene s svojo bolno staro materjo.

Na Planini, 20. marca 1909.

Anton Kobal.

Loterijske številke.

Dunaj, 20. marca	8	16	62	86	45
Brno, 24. marca	66	1	28	38	21

REDNI OBČNI ZBOR

„Notranjske posojilnice“ v Postojni

se vrši

dne 4. aprila 1909. ob 1. uri popoldne v združni pisarni.

DNEVNI RED:

1. Letno poročilo ravnateljstva in predloženje bilance za leto 1908.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Predlog nadzorstva o razdelitvi dobička.
4. Volitev ravnateljstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Razni predlogi.

V slučaju nesklepčnosti vrši se pol ure pozneje drugi občni zbor z istim dnevnim redom, kateri bode veljavno sklepal.

V Postojni, ane 23. sušca 1909.

Ravnateljstvo.

Zgubil se je **lovski pes**

(formač pontir), ki sliši na ime „Flok“.

== Lastnik psa je **J. Kolar v Postojni.** ==

Zastopnik

valjčnega mlina **Vinka Majdiča** iz Kranja **Slavoj Jenko** ima zaloge za odjem na debelo v Trnovem in Podgradu.

== Trgovci: „Svoji k svojim.“ ==

Slab želodec ne prebavi ničesar

ter povzročuje, da smo brez pravega teka, da boli želodec, da nam je slabo, da boli glava. Prav gotovo pomagajo proti temu

Kaiserjeve Metine Karamele.

Zdravniško preizkušene.

To sredstvo oživlja, pomaga prebaviti in krepiti želodec.

Zavitek 20 in 40 h.

Dobivajo se v sledečih lekarnah: **J. Hus**, Vipava; **F. Bakarčić**, Postojna; **A. Bohinc** in **U. pl. Trnkóczy**, Ljubljana; **K. Andigajne**, Novo-mesto; **D. Pirc**, Idrija.

Trpežni folc

navadno strešno opeko „Kavljar“ in zidno opeko izdeljuje ter ima v zalogi

Karol Jelovšek

e. in kr. dvorni založnik opek na Vrhniki.

Rodoljubi, podpirajmo le domače trgovce in obrtnike!

Pozor! Pozor! Pozor!

Razglas.

Najbolj varno naložen denar je v zemljiščih!

Dne 4. aprila 1909, to je na cvetno nedeljo ob 3. uri popoldne

se bodo prodajala zemljišča

iz zapuščine Antona Lavrenčiča iz Postojne potom javne dražbe po parcelah in sicer: travniki in njive, imenovane Bokajnik, Sivšček, Lebanova ograda itd.

Travniki, ki ležijo na Hraškem ob državni cesti se kose dvakrat na leto.

Kupnino bode plačati v 6 letih.

Kupci naj se zbirajo pri parni opekarni Josipa Lavrenčiča, kjer se bodo prebrali dražbeni pogoji.

Po završeni dražbi se bode oddalo nekaj njiv in travnikov tudi v zakup.

Zemljišča nobena vojna ne uniči!

Posojilnica v Logatcu, registrovana zadruga z omejenim poroštvo

vabi cenjene zadružnike k

REDNEMU OBČNEMU ZBORU,

ki se vrši

dne **28. marca** t. l. ob polutreh popoldne v posojilnični pisarni v Dolenjem Logatcu.

DNEVNI RED:

1. Poročilo ravnateljstva.	5. Razdelitev dobička.
2. Čitanje revizijskega poročila za leto 1908.	6. Volitev ravnateljstva in nadzorstva.
3. Poročilo nadzorstva.	7. Sprememba pravil.
4. Potrjenje računa za leto 1908.	8. Predlogi in nasveti zadružnikov.

Ravnateljstvo.

Bilanca dne 31. decembra 1908:

Aktiva			Pasiva		
	K	v		K	v
Gotovina v blagajni	14.956	18	Zadružni deleži	25.708	—
Vloge pri denarnih zavodih	49.157	65	Dividenda deležev	1.912	50
Vrednostni papirji	17.980	—	Predplačane obresti posojil	3.011	63
Posojila	1,082.518	85	Hranilne vloge	1,140.969	98
Obresti posojil	29.116	99	Rezervni fond	70.897	75
Stroški posojil	262	35	Dobiček	9.330	16
Inventar	2.174	28			
Posojilnično poslopje	55.663	72			
	1,251.830	02		1,251.830	02

Kdor

hoče sebi in svojim otrokom odpraviti

kašeljhripavost, nahod, oslovski kašelj, katar v grlu
naj kupi zdravniško priporočene**Kaiserjeve** prsne karamele

s 3 smrekami.

--- 5500 notarsko priznanih izpričeval. ---
Zavitek 20 in 40 h. Škatlja 80 h.Dobivajo se v sledečih lekarnah: **J. Hus**, Vipava; **F. Bakarčič**,
Postojna; **A. Bohinc** in **U. Trnkóczy**, Ljubljana; **K. Andigajne**,
Novomesto; **D. Pirc**, Idrija.

Ali ste že plačali naročnino za leto 1909?
Ne pozabite je odposlati.

FRANC KRAIGHERkrojaški mojster v Ljubljani
Kongresni trg 5 (Zvezda).

Priporočam se za izdelovanje

oblek za gospode.

Domače in inozemsko blago imam vedno v zalogi.

Cene zmerne! Delo solidno!

== Postrežba točna. ==

Vsem prijateljem in znancem kakor tudi vsem
p. t. Notranjcem vljudno naznanjam, da imam sedaj
trgovino in gostilno v Dobrempolju
pri kolodvoru.

Priporočam se z vsem spoštovanjem

Miloš Kavčič.**Hišo**

z vratom, kolarnico in dvema parcelama
prodam v Postojni za **14.000 K.** — Podrobnosti se
izve pri lastniku.

A. Miklavčič, kolar na Uncu.

Pisma se naslavlja v lastne roke lastnika.

F. Kutin v Postojni

priporoča

k bližajoči se stavbeni sezoni svojo zalogo

vedno svežega**Portland - cementa**

po dnevni ceni.

Za voznike je velik hlev brezplačno na razpolago.

Nova slovenska trgovina!

Lenasi & Gerkmán, Ljubljana.

Priporočá za pomlad in poletje: Najnovejše kamgarne in druga sukna za moške obleke. =
 Novosti raznega volnenega blaga za ženske obleke in bluze. Najrazličnejših vrst batisti, sateni,
 kambriki. = Velika zaloga perilnega blaga, šifona, gradelna, blaga za rjuhe in platna vseh
 vrst. = Fine garniture, odeje, preproge in zavesé. = Solidne cene in točna postrežba!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Pozor! Kmetje! Pozor!

SVOJI K SVOJIM!

Popolnoma varno in najbolje naložite denar v

Kmečki posojilnici

— v LJUBLJANI —

(nasproti Figovca — v lastni hiši na Dunajski cesti).

Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po $4\frac{1}{2}\%$

V kmečki posojilnici je naloženo že **nad 15 milijonov kron.**

Rezervni zaklad čez K 300.000.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov.

Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je vpeljal hišne nabiralnike vlog.

Svoji k svojim, kmetje!

Svoji k svojim, kmetje!

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
 — dopoldne. —

☐☐☐

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{3}{4}\%$ od dne vloge do dne dviga brez odbitka rešnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po $5\frac{1}{2}\%$ in amortizaciji najmanj $\frac{1}{2}\%$, na osobni kredit po 6% .

☐☐☐

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.